

TALLINNA ÜLIKOOL

Kasvatusteaduste Instituut

Raidi Allikas

6- 7 AASTASTE LASTE VANEMATE ARUSAAMAD MÄNGU TÄHTSUSEST
KOOLIEELSES EAS

Bakalaureusetöö

Juhendaja: PhD Silvi Suur

Tallinn 2015

Instituut Kasvatusteaduste Instituut		
Töö pealkiri 6- 7aastaste laste vanemate arusaamad mängu tähtsusest koolieelses eas		
Teadusvaldkond Kasvatusteadused		
Liik Bakalaureus	Kuu ja aasta jaanuar 2015	Lehekülgede arv: 41 Allikad: 55 Lisad: 1
Referaat Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008) seab õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtteks mängu kaudu õppimise. Õppekava järgi on mänguoskus kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus. Uurimistöö probleem tuleneb sellest, et Kristel Korts 2009. aastal läbiviidud uuringust selgus, et lapsevanemad ei ole kursis riikliku õppekava põhimõtetega ning paljud 7aastaste laste vanemad ei seosta mängimist õppimisega. Töö eesmärgiks oli välja selgitada, kui tähtsaks peavad 6- 7aastaste laste vanemad mängu lapse arengus. Töös püüti leida vastuseid küsimustele, kui tähtsaks peavad 6- 7aastaste laste vanemad mängu lapse arengus, kui tähtsaks peavad lapsevanemad laste mängu toetamist ning kui teadlikud on lapsevanemad läbi mängu õppimise põhimõtetest. Uurimuse läbiviimiseks kasutati kvantitatiivset uurimismeetodit, andmete kogumiseks kasutati struktureeritud ankeetküsitlust. Uurimistulemusi analüüsid selgus, et lapsevanemad hindavad kõrgelt mängu tähtsust lapse üldisele arengule ja on teadlikud mängu positiivsest mõjust ning väärtustavad mängu. Lapsevanemad on teadlikud läbi mängu õppimise põhimõtetest, kuid on siiski mures lapse suutlikkuse pärast koolis hakkama saada ning eelistavad, et koolieelsetes rühmades keskendutaks pigem kooliks vajaminevate oskuste arendamisele. Uurimistulemustest selgus, et kuigi lapsevanemad tunnetavad mängimise vajalikkust, ei leita kiire elutempo juures piisavalt aega ega võimalusi lapsega mängimiseks. Uurimistulemuste põhjal ei pea lapsevanemad mängu juhendamist vajalikuks.		
Võtmesõnad: laps, lapsevanem, mäng, õppekava, õppimine, õppimine läbi mängu		
Keywords: child, parent, play, curriculum, learning, learning through playing		
Säilitamise koht: Tallinna Ülikooli Kasvatusteaduste Instituut		
Töö autor: Raidi Allikas		allkiri:
Kaitsmisele lubatud: Juhendaja: PhD Silvi Suur		allkiri:

Institute Institute of Educational Sciences		
Title The Comprehension about the Importance of Playing before School by the Parents of 6 to 7-year-old Children		
Science field Educational Science		
Classification Bachelor	Month and year January 2015	Number of pages: 41 Sources: 55 Additions: 1
Abstract National curriculum for pre-school childcare establishments sets the principle to carry out learning activities through the play. According to the curriculum the playing ability is the base of all the general skills in different fields of learning and nurture to develop child's skills and knowledge (National curriculum for pre-school childcare establishments, 2008). The problem of this Bachelor's thesis proceeds from Kristel Kortsu's research in 2009, which revealed that parents are not aware of the principles of the national curriculum and many parents of 7-year-old children do not associate play as learning. The aim of the thesis is to determine the importance of the play in children's development in the opinion of the parents of 6 to 7-year-old children. The research of the present Bachelor tries to find the answers to the following questions according to the opinion of the parents of the 6 to 7-year-old children: - The importance of the play in children development; - The importance of supporting the children's play; - How aware are parents about the principles of learning through playing. The study was carried out using the quantitative research method and the data was collected using a structured questionnaire. The analyses of the study results reveal that parents valued highly the importance of the play in children's general development, parents are aware of the positive effect the play has and they value playing. Although parents are aware of the principles learning through the play, they are concerned of the child's ability to cope later in school and so they prefer that educational activities in pre-school groups are more focused on developing skills needed for school. The study results showed that although parents recognize necessity of the play, the speed of everyday life does not allow them to find enough time and chance to play with their children. According to the study the parents considered that adult guidance of the play is not essential.		
Keywords: child, parent, play, curriculum, learning, learning through playing		
Storage: Tallinn University: Institution of Educational Sciences		
Author: Raidi Allikas		Signature:
Allowed to defend: Supervisor: PhD Silvi Suur		Signature:

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Raidi Allikas (sünnikuupäev: 02.10.76):

- 1) annan Tallinna Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose „6- 7aastaste laste vanemate arusaamad mängu tähtsusest koolieelses eas“, mille juhendaja on PhD Silvi Suur, säilitamiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu repositooriumis;
- 2) olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
- 3) kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tallinnas _____ (digitaalne) allkiri ja kuupäev

SISUKORD

SISUKORD.....	5
SISSEJUHATUS.....	6
1. TEEMA TEOREETILINE KÄSITLUS.....	9
1.1 Mängu olemus.....	9
1.1.1 Mängu ja mänguasjade tähtsus lapse arengus	11
1.2 Õppimine mängu kaudu	16
1.3 Täiskasvanu lapse mängu toetajana	17
2. UURIMISTÖÖ METOODIKA.....	22
2.1. Uurimistöö metoodika ja kirjeldus	22
2.2. Valimi moodustamine ja kirjeldus	23
2.3. Uurimisprotseduuri kirjeldus.....	23
2.4. Andmetöötlusmeetodi kirjeldus	24
3. UURIMISTULEMUSED JA NENDE ANALÜÜS	25
3.1. Lapsevanema suhtumine mängu ja mänguasjadesse koolieelses eas	25
3.2. Lapsevanemate suhtumine õppimisse läbi mängu	26
3.3. Lapsevanema teadlikkus mängu tähtsusest koolieelses eas	28
3.4. Lapsevanem lapse mängu toetajana.	31
KOKKUVÕTE.....	34
ALLIKAD	37
LISAD	42
LISA 1. ANKEET LASTEVANEMATELE	

SISSEJUHATUS

Arvatavasti on iga õpetaja oma töös kogenud situatsiooni, kus lapsevanem õhtul lasteaeda tulles uurib lapselt tema päevaste tegemiste kohta. Saades lapselt vastuse, et täna me ainult mängisime, vaatab lapsevanem nõudlikult õpetajale otsa, andes igakülgselt mõista, mida ta sellisest tegevusest arvab. Liiga tihti jääb mulje, et lapsevanemad ei teadvusta mängimise vajalikkust lapse arengus ning ei ole kursis Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava põhimõtetega.

Alaneni ja Bardy arvates peetakse lapsepõlve järjest enam täiskasvanuea ettevalmistuseks, kus laste ülesandeks on hankida teadmisi ja oskusi edaspidiseks eluks. (Kinos, Pukk, 2010, 64.) Lapsevanemad muretsevad üha enam oma lapse edukuse ja konkurentsivõimelisuse pärast tänapäevases kiiresti arenevas maailmas ning peavad mängu luksuseks, mida kaasaegsed lapsed endale lubada ei või. Eesmärgiks on seatud omandada võimalikult palju akadeemilisi teadmisi, see aga surub maha laste loomupärase uudishimu, kujutlusvõime ning fantaasia. (Elkind, 2007, 9- 11.) Täiskasvanud seavad lastele väga kõrgeid eesmärke sooviga aidata neil edaspidises elus paremini toime tulla. Sealjuures kiputakse unustama, et tegemist on siiski lapsega, kes peaks ennast hästi tundma ka lapseas ning kes peaks saama mängida, uurida ja avastada. (Tuuling, 2008, 6.) Kuna lasteaiaaegne laps veedab lasteaias koos õpetajaga enamuse oma ajast, on õpetajal suur vastutus lapsele sobiva õpikeskkonna loomisel. Tihti arvavad aga lapsevanemad, et lasteaias laps ainult mängib ning õppetegevust ei toimu. Vanemad ei teadvusta endale, et just läbi mängimise suudab laps õppida rohkem, kui mingil muul meetodil. (Seeme, 2011.)

Tänapäeval on lasteaed muutumas kooliga sarnaseks. Lapsevanemad ootavad lasteaialt rohkem tunni moodi tegevust, arvates, et sellisest õppimisest on lastele kõige rohkem kasu. Tundes lastevanemate poolt tugevat survet, pööratakse lasteaias palju tähelepanu asjade „ära õppimisele“, lapsed on üleorganiseeritud ning neil jääb mängimiseks liiga vähe aega. Sellega seondult jääb õppimine mängu kaudu tahaplaanile ning põhiliseks õppimisviisiks kujuneb töövihikute täitmine. (Jürimäe, Treier, 2004.) Tiheda päevakava tõttu jääb lastel mänguaega väheseks ning juba alustatud mäng tuleb tihti katkestada. (Toss, 2014.) Tihti ei teadvustata endale, et mäng on lapse jaoks kõige eakohasem ja loomulik viis uute teadmiste

omandamiseks, õpetaja ülesandeks on luua lastele võimalused mängimiseks. (Ugaste, Tuul, Väk, 2009, 41- 62.)

Lapsevanemad ja pedagoogid hindavad mängu tähtsust, erinevatest aspektidest lähtuvalt. Õpetajad peavad mängu tähtsaks lapse sotsiaalse arengu seisukohalt, lapsevanemad leiavad, et eelkõige arendab mängimine loovust ja fantaasiat. Nii pedagoogid kui ka lapsevanemad arvavad siiski, et mäng on eelkõige ajaviide ning lõbu. (Kütimaa, 2002.) Tegelikult on mängimise ja õppimise vahele raske piiri tõmmata. Osav õpetaja suudab teha õppimisest mängu ning mängimisest õppimise. Sellisel viisil pakub õppimine lapsele rõõmu ning lisab lapse päeva mänguaega, mida muidu kipub väheseks jääma. (Peebo, 2012.) Sellegipoolest täidavad lasteaiaõpetajad lastevanemate, koolide ja üldsuse ootusi ning suhtuvad laste kooliks ettevalmistusse täie tõsidusega. Kuigi õpetajad tunnevad lapsekeskse pedagoogika põhimõtteid, on peaaegu suunatud siiski ainealaste oskuste omandamisele just lapsevanemate survele. (Sikka, 2009, 126.) Last tuleb kooliks ette valmistada sünnist kooliminekuks, õpetaja töö on vanematele selgitada, et lasteaed on kodust kasvatust ja lapse arengut toetav asutus. (Nüberg, Linnas, 2007, 113.)

Õppeprotsessi kvaliteeti näitab kõige paremini laste aktiivsus, motivatsioon ja kaasahaaratus. Tähtis on lapse ja õpetaja koostöö ning head suhted, mis ajendavad lapsi tegutsema. (Jürimäe, Treier, 2008, 197.) Kahjuks ootab tänapäeva ühiskond õpetajalt pigem mõõdetavate oskuste kontrollijaks olemist, kuigi tegelikult võiks õpetaja olla pigem seltsiline, kes koos lapsega õpib ning tema eripäradega arvestab. (Kukk, 2009, 257.) Lapsevanemate ootused ning arusaamad õppimisest ja õpetamisest mõjutavad tugevalt õpetaja tööd. Kahjuks ei ole lapsevanemate hulgas palju vanemaid, kes on kursis pedagoogilise psühholoogiaga. Lapsevanematel on tekkinud väärarusaam õppekava eesmärkidest, hinnatakse vaid akadeemilisi teadmisi nagu lugemise- arvutamise oskus ning soovitakse nende oskuste arendamist võimalikult varasest east. See on viinud eksliku arusaamani, et tänapäeva lapsed on mängimisvajadusest välja kasvanud. Lapsevanemad peaksid teadvustama, et mäng ja kooliks ettevalmistamine ei ole vastandid. (Jürimäe, Treier, 2008, 178- 207.)

Uurimistöö probleem tuleneb sellest, et Kristel Korts 2009. aastal läbiviidud uuringust selgus, et lapsevanemad ei ole kursis riikliku õppekava põhimõtetega ning paljud 7- aastaste laste vanemad ei seosta mängimist õppimisega.

Uurimistöös püstitatud hüpoteesi kohaselt ei pea 6-7aastaste laste vanemad mängimist õppeprotsessis tähtsaks ning ei ole kursis riikliku õppekava eesmärkidega.

Tuginedes eelnevale on käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks välja selgitada, kui tähtsaks peavad 6- 7aastaste laste vanemad mängu lapse arengus. Uurimistöös otsitakse vastust järgmistele uurimisküsimustele:

- Kui tähtsaks peavad 6- 7aastaste laste vanemad mängu lapse arengus?
- Kui tähtsaks peavad 6-7aastaste laste vanemad mängu toetamist?
- Kui teadlikud on lapsevanemad läbi mängu õppimise põhimõtetest?

Käesolev bakalaureusetöö koosneb kolmest osast. Esimeses osas antakse teoreetiline ülevaade mängu olemusest, selle tähtsusest lapse arengule, läbi mängu õpetamise vajalikkusest ning mängu toetamise vajadusest. Teises osas seletatakse lahti uurimistöö metoodika ning kirjeldatakse uurimuse valimit. Töö kolmandas osas esitatakse uurimistulemused.

Bakalaureusetöö uurimise meetodiks on valitud kvantitatiivne uurimus, mis viiakse läbi struktureeritud ankeetküsimustikku kasutades. Peale ankeetküsitlust andmed analüüsitakse, tehakse järeldused ja kokkuvõtted.

1. TEEMA TEOREETILINE KÄSITLUS

1.1 Mängu olemus

Mäng on elus tarvilike toimingute eelharjutus, käitumisviiside kogum, mille elemente mõningase vabadusega kombineeritakse. Oluline on mängust saadav teave, suhtlemis- ja tegemisrõõm ning võimalus vabalt algatusvõimet rakendada. (Eesti Entsüklopeedia 6, 1992, 501.)

Läbi sajandite on mäng olnud pedagoogide, psühholoogide ja filosoofide tähelepanu keskpunktis, mängu olemust on püütud defineerida ja sõnastada. See on osutunud keerukaks, kuna mäng ilmneb mitmel erineval kujul. Seetõttu ei ole siiani ühtse mängu definitsioonini jõutud. Samuti ei ole üksmeelele jõutud ka mängu eesmärkide ning olemuse suhtes. Laps saab mängida üksi või koos kaaslasega, oma algatusel või täiskasvanu suunamisel, enda või täiskasvanu kehtestatud reeglite järgi. Mäng on korduv ning peegeldab tegelikkust. (Niilo, Kikas, 2008, 120.)

Mäng ja liikumine on lapsele omased tegutsemisviisid. Kuna laps käsitleb mängus kõike talle sel hetkel olulist ning see viib tema arengut edasi, peetakse mängu väga oluliseks just lapse enda seisukohast lähtuvalt. Vaba mängu abil loob laps ennast. Mäng on väärtus omaette, mitte ainult pedagoogilises mõttes õppimise vahend. Lapsed kujundavad oma mängu ise vabalt valitud kättesaadavate vahenditega, vabalt valitud kohas. Laste mängu ei ole vaja korraldada, pakkudes neile valmis lahendusi või valmis mänguasju, mäng areneb lapse kaudu ise. (Kinos, Pukk, 2010, 77.) Mäng on lapse elu põhisisuks ning see on ühtlasi lapse jaoks kõige loomulikum viis ennast väljendada. Mängimise kaudu õpib laps maailma tükkaaval mõistma. Mängimisoskuse kaudu saab hinnata lapse arengut, kuna mängus ilmnevad kõik lapse arengule iseloomulikud jooned. Mängu kaudu saab laps tutvuda ümbritseva maailmaga ning osaleda igapäevastes tegevustes, mängu kaudu õpib laps suhtlema eakaaslastega, saab sotsiaalseid kogemusi ning õpib käitumisreegleid. Mängu kaudu kinnistab laps õpitut, kerkivad esile tema soovid, tunded ning teadmised. Mäng peab olema lapse jaoks vaba toiming, sunnitud mäng ei ole enam mäng. (Mänd, 2003, 20.) Mäng peab olema tegevus, mida laps tahab ise teha, ta mõtleb välja mängu teema ning kutsub kaaslased mängima. Laps saab ise valida mänguks sobiva aja, koha ja

mänguasjad. Laps võib mängu katkestada alati, kui ta seda soovib. Seega on mäng lapse vaba tahe, võimalus olla tema ise. (Ugaste, Välk, 2009, 34.) Ürgne instinkt ja erinevate võimete arendamine mängu kaudu ei muuda seda sunduslikuks, kui mäng pakub lapsele lõbu, jääb see siiski vabaks tegevuseks. (Huizinga, 2003, 16.) Laste mängu võib seostada terminitega loovus, kohanemine, uurimine, katsetamine, õppimine, kommunikatsioon, sotsialiseerumine, kultuuri omandamine ja meisterlikkus. Mängimine arendab teadmisi ja oskuseid, kui lapsed suhtlevad oma keskkonnas ja omasugustega. (Ashiabi, G, 2005.)

On väärarusaam, et laste mõtlemine on naiivne ja ebaküps, otse vastupidi- nende mõtlemine on mänglev, nad võivad vestelda päikese, tuule ja kiviga ning nende arvates mõtlevad ja tajuvad ka esemed. (Kepler, 1997, 5.) Väikeste laste loovust ei maksa alahinnata, nad on meistrid midagi mängult kujutama. Kui laps kasvab, hakkab ta järjest rohkem tajuma reaalsust ning kaotama fantaseerimisoskust. (Beaver, 1994, 58.) Mängu allikateks on kogemused ning imiteerimine, mängima ergutavad lapse uudishimu ning vajadus tegutseda. Kuigi mängud on tihedalt seotud ümbritseva elu ja tegelikkusega, ei sõltu mängimine lapse tegelikest vajadustest, vaid mängijates äratab huvi mängu sisu ning soov oma võimeid proovile panna. (Raadik, 2001, 6.)

See, mida täiskasvanu peab lapse mänguks, on lapse jaoks elamise viis. Mängu kaudu hakkab laps ennast väljendama, seob kogemused, teadmised ja muljed. Laps ei peagi mängu kaudu alati midagi looma, piisab osalemisest, jäljendamisest ja katsetamisest. Mängu lõpus toimuv arutelu on innustav, see aitab mõista lapse mängu seost päris maailmaga ning aitab leida vastused tekkinud küsimustele. (Saarso, 2013, 8- 9.) Läbi mängu avaldub lapse reaalsusetaju. Lapse mängu vaatlemine annab ülevaate lapse arengust, huvidest ja väärtustest. Lapse mäng on kodu nägu. (Liiv, 2002, 5- 6.) Mängu käigus omandab laps pidevalt uusi oskusi ning kinnistab juba olemasolevaid. (Niilo, Kikas, 2008, 120- 124.) Mängu harrastavad lapsed enda pärast, ajaviiteks ning lõbustuseks. Mängust osa võtma ajendab tegutsemisrõõm, oma loovuse kasutamise ning eneseteostuse võimalus. Mäng sobib igale eale ning võimaldab tegutsemist nii üksi kui ka ühistevuses, sealjuures häid emotsioone saades. (Raadik, 2009, 9.)

Esimesed kümme eluaastat on lapse põhitegevuseks mäng, kus laps matkib seda, mida näeb ümbritsevas elus. Lapsevanema ning õpetaja kohustuseks on luua tingimused, mis võimaldavad lapsel ümbritsevast maailmast hankida võimalikult palju informatsiooni, mida laps läbi mängides meelde jätta saab. Mängides ei tohi laps tunda tagant kiirustamist ega hirmu selle ees,

et ta ei jõua ära teha kõike, mida temalt oodatakse. (Tuuling, 2008, 7- 8.) Heast mängust tahavad osa võtta peaaegu kõik lapsed, aktiivseid köidab hea mäng kohe ning ka kõhklejad lülituvad peagi mängu. Heast mängust ei tüdineta enne, kui väsitakse või tekib vajadus muu tegevuse, nt söömise järele. Head mängu soovivad lapsed mängida tihti ning korduvalt, mängu ajal on lapsed heatujulised ning enamasti on head ka nende omavahelised suhted. (Raadik, 2001, 7.)

Kokkuvõtvalt võib öelda, et kuigi mängu olemust ei ole siiani suudetud üksmeelselt defineerida on kindel, et mängu kaudu pannakse alus õppimisele. Kindlasti ei ole aga mäng siiski üksnes pedagoogiline vahend. Lapsele on mäng elamise viisiks ning maailma mõistmiseks vahendiks, mis tekitab hea tuju ning positiivse laengu.

1.1.1 Mängu ja mänguasjade tähtsus lapse arengus

Juba loomariigis on vajadus mängu järele sünnipärane. Laps mängib meelsasti just põhjusel, et mäng on sünnipärase algega ning emotsionaalse tagapõhjaga. Vanemad ja pedagoogid peaksid looma kõik tingimused, et laps saaks mängida. Mängu kaudu laps areneb ning omandab eluks vajalikke oskuseid, toimub ettevalmistus tulevaseks eluks. Kui lapselt võtta mänguvõimalus või seda pidevalt takistada ning piirata käskude- keeldudega, kaob ürgne mänguinstinkt, mis omakorda avaldab traagilist mõju lapse arengule. (Leppik, 1999, 41- 43.)

Mäng väljendub tuhandel viisil ning annab lapsele võimaluse olla algatajaks. Mängides õpivad lapsed seda, mida muul kombel omandada ei suudetaks. Mängud pakuvad põnevust ja naudingut, haarates lapsi kaasa. Mängud aitavad kaasa lapse intellektuaalsele arengule, arendades muuhulgas kannatlikkust, ausust, sõbralikkust ja empaatiavõimet. (Fisher, 2006, 1- 3.) Kui mängimine on meeldiv ja rõõmu valmistav tegevus, tahab iga laps mängida. Mäng muudab lapse elu põnevamaks ja sisukamaks ning mängust saab lapse elu kindel koostisosa. Mängimiseks uute ideede saamiseks on lapsel vaja mitmekülgset elu- jalutuskäike loodusesse, raamatute ettelugemist, vestluseid, arutelusid jm. Nende loomine on täiskasvanute ülesanne. (Kütt, 2008, 25.)

Koolieelses eas on esikohal mänguline tegevus, mille kaudu kujunevad lapsel välja õppimise alusoskused. Läbi mängu harjutab ja valmistub laps õppimiseks. Laps mängib tegevusi läbi mitmeid kordi, kuni see saab selgeks ja muutub ladusaks. Mängimise tulemusena õpib laps

vaatlema, kuulama ja kasutama maailma tundmaõppimisel kõiki oma meeleorganeid. Ta saab selgeks võrdlemise, erinevuste- sarnasuste leidmise, rühmitamise ning muud vajalikud oskused, et tulla toime nii koolis kui ka edaspidises elus. (Kivi, Sarapuu, 2009, 3.) Lapsevanemad ei seosta tihtipeale mängimist sotsiaalsete- ning õpioskuste arenguga. Paraku on algklassides raskem hakkama saada just nendel lastel, kellel puudub soov õppida, saada juurde uusi teadmisi ning täita täiskasvanu nõudmisi, mitte neil, kellel jääb vajaka teadmistest ja oskustest. Seetõttu peaksid lapsed juba koolieelses eas saama kollektiivis mängimise kogemuse ning õppima oma teadmisi iseseisvalt kasutama. (Kütimaa, 2002.) Laps vajab õppimiseks turvalist ja toetavat ümbrust. Kui laps on lõõgastunud, tal on hea olla ning ta tunneb end julgelt, õpib laps nii, et ta seda ise ei tajugi. Laps õpib ning jätab meelde kõige paremini sellisel viisil, kui protsessi on kaasatud kogu närvisüsteem: nägemine, kuulmine, tundmine, maitsmine ja haistmine. Seevastu lapse halvustamine ning temale sisendamine, et ta ei saa hakkama viib lapsed õppimisest eemale. (Beaver, 1994, 40- 53.)

Esimestel eluaastatel on lapse kasvatuses tähtsal kohal eeskujud ja jälgendamine. Mängudes jälgendavad lapsed kõike, mida nad näevad, jälgendamine omakorda ergutab last mõtlema ja seoseid leidma. Seega saab mängu vaadelda kui mõtlemise ja intelligentsuse ergutamise vahendit. (Gustavson, 2004, 17- 19.) Esialgu ei kesta laste algatatud mängud kaua ning vajavad seega pidevat täiskasvanupoolset suunamist ja juhendamist. (Keltikangas- Järvinen, 2012, 109- 112.) Mängud ning mängimise eesmärgid muutuvad lapse arenedes keerukamaks. Mängimise taset mõjutab last ümbritsev keskkond ning lapse mängukaaslased. Lapse kognitiivsete ja sotsiaalsete oskuste paranedes avarduvad võimalused osaleda erinevat liiki mängudes. (Niilo, Kikas, 2008, 122- 133.)

Tüdrukute ja poiste mäng on erinev ning üsna varases eas hakatakse otsima sookaaslaste seltskonda. Tüdrukud mängivad meelsamini täiskasvanu juhendamisel ning ühe kaaslasega, poistele meeldivad suuremad kambad ning intensiivsed omavahelised suhted. Poiste mängud on veidi agressiivsemad, kui tüdrukute omad. Tüdrukud seevastu eelistavad mängu, mis vajavad verbaalseid oskuseid. (Keltikangas- Järvinen, 2012, 121.) Poiste ja tüdrukute mängude erinevus võib olla tingitud kogemuste, võimete ja huvide erinevusega. Poiste mängud on tüdrukute omadega võrreldes elavamad, liikuvamad ja kärarikkamad ning eelistatud on õuemängud, tüdrukute mängu iseloomustab eesmärgi ja plaani olemasolu. (Saar, 1997, 157- 159.)

Mäng arendab last väga mitmekülgset: täiustub kõne, arenevad tähelepanu, mälu, mõtlemine ja loovus. Just loovuse seisukohalt on mäng erilise tähtsusega- mida loovamad lapsed, seda innukamalt, kauem ja suurema rõõmuga nad mängivad ning mida innukamalt ja kauem lapsed mängivad, seda paremad õpieeldused neil kujunevad. Mäng mõjutab ka lapse sotsiaalset käitumist, kuna koos mängukaaslastega õpivad lapsed leidma lahendusi, korrigerima oma käitumist vastavalt mängu kulgemisele. Läbi mängu õpivad lapsed kaotama ja võitma. Mäng on elukestva õppimise alus ning iga mängukogemus on samas ka õpikogemus. (Ugaste, Välk, 2009, 34- 35.) Mängides saab harjutada elus ettetulevate probleemide lahendamist, on ju see ka üks lapsevanemate suurtest soovidest. (Kütt, 2008, 27.) Omaalgatatud mängud valmistavad lastele rõõmu ning läbi sotsiaalsuse arenemise aitavad lastel saada täisväärtuslikeks ühiskonnaliikmeteks. (Elkind, 2007, 145.) Kuna me ei ela ühiskonnas erakutena, tuleb lastel juba varakult hakata tegema koostööd. Kõige esimene koostöövorm on lapse jaoks vanemate- ja kaaslastega koos mängimine. Koosmäng algab kõrvutimängust. Et koosmäng sujuks ladusalt, tuleb lapsel järgida reegleid ja kokkuleppeid. (Mänd, 2007, 1- 2.)

Vähene mänguaeg ja valed mänguasjad tekitavad lapses stressi. Laste mängule tuleb leida aega ja ruumi, selle nimel peavad pingutama nii lapsevanemad kui ka õpetajad. Tänapäeva lapsed on ülestimuleeritud ja üleaktiveeritud. Lapsed ei ole harjunud olema initsiaatorid, nad ootavad, et tegevused algatatakse ning lõpetatakse nende eest, kuna laste eest organiseeritakse enamus nende ajast, seda nii lasteaias kui ka kodus. Kuigi seda tehakse parimate kavatsustega, vähendab see märgatavalt võimalusi vabaks mänguks, kuid just vabas mängus areneb lapse huvi ümbruse vastu. Mängus arenevad kujutlus- ja algatusvõime rahulikus tempos, nii nagu lapse areng seda võimaldab. Mängides kogevad ja tunnetavad lapsed maailma kõikide meeltega, mäng aitab lastel hirmudega toime tulla ja kartusi ületada. Vabas mängus areneb ajutüvest tulev teadvusjõud, mis on omakorda ajukoore aktiveerumise ning info vastu võtmise eelduseks. (Gustavson, 2004, 10-58.)

Mängimine avaldab mõju lapse füüsilisele ning psüühilisele arengule. Füüsilise arengu seisukohast peetakse mängu tähtsuseks lapse lihaste arengut, liikumisvajaduse rahuldamist ning silma ja käe koordinatsiooni arengut. Sotsiaalse arengu seisukohast on mäng vajalik teiste lastega suhtlemiseks, sõprussuhete loomiseks ning toimetuleku harjutamiseks elus ettetulevates situatsioonides. Lapse emotsionaalsele arengule aitavad kaasa läbimängitud tunded ning

positiivsed emotsioonid. Vaimse arengu seisukohast peetakse oluliseks läbi mängimise suurenevat sõnavara ning kõnest arusaamist. Kuna mängides saab laps kasutada kõiki oma meeli, arenevad tähelepanu, mälu ja mõtlemine. Läbi mängu arenevad lapse tajud, kunstilised oskused ning teadmiste ja oskuste loov kasutamine. Viimased näitavad lapse esteetilist arengut. Mäng on tähtis ka lapse eetiliste tõekspidamiste kujunemises- laps õpib mõistma, mis on õige, mis vale, võtab omaks tunnustatud käitumisnormid ning nende kasutamise. (Mänd, 2003, 20.) Sotsiaalsete pädevuste arengut näitab laste mängu keerukamaks muutumine. (Keltikangas-Järvinen, 2012, 110.) Võimaldades lapsel mängida loovmänge, aitame arendada tema empaatiavõimet, tunnete mõistmise oskust, väljendusoskust ning koostööd erinevate inimestega. Loovmängus peab laps kasutama fantaasiat ning üles näitama paindlikkust ja initsiatiivi. (Kapten, 2008, 59- 60.)

Kui lapsel kaob soov mängida, annab see tagasilööke ka õppimises. Lapse eduka arengu tingimuseks on pidev lapsega suhtlemine. Mängul on eriline osa just lapse emotsionaalses arengus. (Leppik, 1999, 6- 43.) Lapsed on oma arvamused avaldustes siirad, oma tundeid näitavad nad märkamatu mängu käigus, lähtudes intuitsioonist ning kaasasündinud õiglustundest. Sellisel moel mängides kujunevad lapsel terved ja ühiskonnas tunnustatud arusaamad õigest käitumisest, laienevad teadmised ja kogemustepagas ning lapsest kasvab mõtlej, arutleja ja oma seisukohta omav inimene, kes suhtub loovalt kõigisse oma tegemistesse. (Raadik, 2001, 4.)

Erinevad mänguasjad ja objektid, mida lapsed mängimiseks kasutavad aitavad suuresti kaasa mõtlemise arengule. (Kabanen 2010, 11.) Ei ole oluline, millist häält või vigurit oskab mänguasi teha, tähtis on see, mida laps oskab mänguasjaga ette võtta. Sellepärast tuleb hoolikalt jälgida, et mänguasi oleks lapsele eakohane ning sobilik. (Leppik, 1999, 42.) Mänguasjadega mängimine rikastab lapse meelekogemusi ning aitab lapsel tundma õppida esemete omadusi. Meelte arendamiseks vajab laps mänguasju, mis erineksid üksteisest materjali, värvuse, pinnamustri, lõhna ja muude omaduste poolest, mänguks sobivad ka lihtsad looduslikud vahendid. Laps ei vaja lõpuni viimistletud mänguasju, lapsed võivad ka ise endale mänguasju meisterdada. Lõpuni viimistlemata mänguasjad jätavad ruumi fantaasiale. Kenad ja ruumis hästi paigutatud mänguasjad kutsuvad lapsi mängima. (Gustavson, 2004, 19-57.) Mänguasjad on reaalse eseme tinglikud kujutised. Mida fantaasiavaesemad on mänguasjad, seda fantaasiavaesemad ning lühemad on ka mänguteemad, seevastu realistlikud mänguasjad

kallutavad mängijat mängima realistlikumaid mängu, mille mänguepisoodid kestavad pikemalt. Kui lapsel on tekkinud vajadus täiendada mängu puuduva esemega, asendab laps selle teisega. (Saar, 1997, 64.)

Lapse mängunurk ei pea olema üle kuhjatud kallitest mänguasjadest, kuid tasub meele pidada, et mida kasiinam on mängunurk, seda väiksem on lapse sõnavara, kuna ainuüksi neli seinat ei arenda. Korralik mänguasi on huvitav, arendav, vastupidav ja eakohane. Lapse kasvades muutuvad ka mänguasjad. Niisama halvasti, kui mõjub lastele mänguasjade vähesus, avaldab ebasoodsat mõju ka mänguasjade üleküllus, mis tekitab tüdimust ja huvipuudust. Paraku kipuvad vanemad tänapäeva kiires elutempos kompenseerima lapsega mängimise ajapuudust mänguasjade ostmisega. Mänguasja valides tuleks mõelda, milliseid funktsioone see arendab, kindlasti tuleb tähelepanu tuleks pöörata ka mänguasja ohutusele. (Niiberg, Linnas, 2007, 14-81.) Viimase poole sajandi jooksul on polettidele ilmunud suur hulk odavaid mänguasju, mille ostmist saavad endale lubada ka madalama sissetulekuga pered. Lastele kingitakse lelusid igaks tähtpäevaks, see on viinud selleni, et kodudes on liiga palju mänguasju, millede hulgas on lapsel raske orienteeruda. Nii võib laps lelude hulgast valida vaid ühe, millega pidevalt mängida soovib. (Elkind, 2007, 15- 18.)

Mänguasjade muretsemine ei ole siiski lapsevanema peamine roll, leludest enam vajab laps vanemaga koos tegutsemist ning suhtlemist läbi mängu, rahulikku õhkkonda ning piisavalt ruumi. Vanemaga koos mängib laps mitmekesisemaid ja fantaasierikkamaid mängu. Laps suudab mängida ka leludeta, lihtsalt kujutluse abil. Siiski on mänguasjad lapse mängukeskkonna juures olulised komponendid. Lapsele tuleks muretseda mänguasjad, millega ta realselt mängiks, tähtsad ei ole lelude rohkus ja hinnalisus. Mänguasi peaks pakkuma lapsele põnevust ja erinevaid mänguvõimalusi. Uue mänguasja kasutusvõimalusi tuleb lapsele tutvustada ning juhenda teda sellega mängima. (Ugaste, Välk, 2009, 37- 39.) Kui lapsel on mängupaik, mänguasjad ja mängukaaslane, on tema päev sisustatud mänguga. Mäng on otsene õpiprotsess, mis kinnistab teadmised ja oskused. Lastele meeldib mängida, kuigi mängida ei ole kerge, vaid raske ja huvitav. (Niiberg, Linnas, 2007, 34- 38.)

Kokkuvõtvalt võib öelda, et mäng on lapse põhitegevus, mis arendab last igakülgselt, läbi mängu õpib laps elama. Mängides kasutab laps kõiki meeleorganeid, areneb füüsis, sotsiaalsus

ja fantaasia. Mängu kaudu saab laps saada selgeks üldtunnustatud käitumisnormid ning elab läbi oma tundeid ja emotsioone. Läbi mängu omandab laps akadeemilisi teadmisi nii, et ta seda õppimiseks ei peagi. Iga lapsevanem peaks hea seisma, et lapsel oleks mängimiseks sobilik keskkond, piisavalt huvitavaid ja arendavaid mänguasju ning mis peaaegu mängukaaslasest lapsevanem.

1.2 Õppimine mängu kaudu

Õppimine on kogemuste varal saavutatav käitumise ja jõudluse muutumine, kohanemise eriliik. Õppimine on vaatlus, treening ja järelemõtlemine, et omandada teadmisi ning kujundada oskusi vilumusi, hoiakuid, veendumusi, käitumisviise ja harjumusi. (Eesti Entsüklopeedia 10, 608.)

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008) seab muuhulgas õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtteks mängu kaudu õppimise ning määrab ära 6-7aastase lapse mänguoskused. Õppekava järgi on mänguoskus kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus. Järgides õppekava peaks 6-7aastane laps suutma mängule keskenduda, tundma mängust rõõmu ning kasutama mängus erinevaid vahendeid. Laps peaks olema võimeline algetama erinevaid mängu- ja arendama edasi mängu sisu, rakendades mängudes oma teadmisi ja kogemusi. 6-7aastane laps peaks suutma järgida mängureegleid ning oskama neid vajadusel ka kaaslastele selgitada. Laps peaks suutma taluda kaotust ning oskama rõõmu tunda võidust. (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008.) Association for Childhood Education International (ACEI) ja National Association for the Education of Young Children (NAEYC) tunnustavad ja tõstavad esile vajadust käsitleda mängu väikelaste hariduse olulise osana. (Rice, 2014.) Tänapäeva ühiskonna hetkeseis paneb vanemad muretsema, kas lasteaias läbiviidav mänguline õpe vastab koolide kehtestatud nõuetele. Lapsevanemad näevad lasteaeda eelkõige koolieelse ettevalmistuse asutusena. (Korts, 2009.)

Andes lapsele edasi oma kogemusi, oskusi ning teadmisi peab arvestama laste eakohasust, võimeid ning erisusi. Et säiliks lapse õpimotivatsioon, tuleb õpetada võimalikult mänguliselt, huvitavalt, erinevaid teemasid ning õppeaineid lõimides. Sellisel viisil õpetades soovib laps rohkem teada saada, õppida, uurida ning avastada. Sageli aitavad mängulised tegevused keerulistest ja rasketest ülesannetest paremini aru saada. Mäng arendab sellest osavõtjaid

mitmekülgseks, pakub erinevaid suhtlemisvõimalusi, elulisi kogemusi ning tekitab meeleolu. Õige õppimine toimub läbi vaatlemise ja mõtestamise, kogemuse ja harjutamise, katsetamise ja loomise ning kindlasti ka läbi mängu ja matkimise. (Raadik, 2009, 4- 7; Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008.) Efektiivne õppimine toimub läbi positiivsete õppimiskogemuste. (Sikka, 2009, 119.) Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava järgi on lasteaia toimuv õpe suuantud lapse kooliks ettevalmistamisele. (Rätsep, Pärt, 2014, 38.) Kooliks ettevalmistamine kestab kogu koolieelse ea. (Gustavson, 2004, 66.)

Mängul on õppetöös tähtis roll nii lasteaia kui ka koolis. Mängulised elemendid muudavad õppimise vaheldusrikkamaks ning huvitavamaks. (Erik, 2008, 40.) Lasteaia ei saa olla eesmärgiks kasvatada geeniusi, ei tohi ka alahinnata laste loomingulisust. Laps tegutseb loovalt, kui tegevus pakub talle rõõmu. Mängimine aitab kaasa lapse loovuse arengule, kuna mängus on võimalik luua midagi tavapärasest erinevat ning läbi mängu loob laps seoseid vanade ja uute teadmiste vahel. Seetõttu on vaja arendada lapse mänguoskust. (Kabanen 2010, 11- 12.) Lapsed armastavad ja tahavad õppida, kuid keskkond peab neid huvitama ja köitma. Lapse oskused teha järeldusi arenevad mängides. (Järva, Burlaka, 2014, 22.) Juba Platon soovitas vältida laste õpetamisel sundust ning õpetada neid mõistma selle läbi, mis neile huvi pakub. (Gupta, Desai, 2014.) Lapsed õpivad mängides, pealesunnitud teadmised ei püsi meeles. (Kütimets, 2008.)

Kokkuvõtvalt võib öelda, et mäng on õppetöö tähtsaim komponent, mis muudab tegevuse huvitavamaks ja meeldejäävamaks. Kuna enamikul lapsevanematest puudub pedagoogiline haridus, peaks iga õpetaja võtma südameasjaks selgitada lapsevanematele mängu vajakust ning läbi mängu õpetamise põhimõtteid, vältimaks lapsevanemate arvamusi, et lasteaia puudub õppetöö.

1.3 Täiskasvanu lapse mängu toetajana

Õppimine algab alati millegi kogemisest ning on seotud meie tegevuse ja olemisega. Laps saab õppida talle sobivas keskkonnas, tähtis roll on mängul ja loovusel. (Kukk, 2009, 256- 257.) Koolieelse lasteasutuse seadus paneb pedagoogidele ülesandeks luua sobivad tingimused laste kasvamiseks ja arenemiseks lasteaia, kuid lapse arenguks, kasvamiseks ja õppimiseks soodsa tegutsemiskeskkonna loomine on siiski lapsevanemate ja lasteaia personali ühine vastutus.

(Järva, Burlaka, 2014, 21.) Lapsed õpivad matkimise kaudu. Esialgu jäljendab laps vanemaid väliselt, edaspidi võtab ta üle ka vanemate väärtushinnangud. Jälgides kodu mängivat last, võib vanem näha, milline on ta ise last kasvatades. (Tuuling, 2008, 7.) Lapse esimeseks eeskujuks on vanemad, kes aitavad lastel lahendada probleeme ning õpetavad lapsi saama ühiskonna väärtustatud liikmeteks. (Belova, 2000, 82.) Mäng on lapse jaoks reaalne elu ning lastele meeldib, kui vanemad nende mängus osalevad. (Leppik, 1999, 41- 42.)

Lapse mõttemaailmast arusaamiseks on tähtsal kohal lapse mängu jälgimine. Kui laps ei vasta täiskasvanule sõnades, saab mängu jälgides aimu lapse mõtetest ja arusaamadest, samuti saab mängivalt lapselt tihti isegi põhjalikumaid ja arusaadavamaid selgitusi, kui suuliselt. Lapsed mängivad läbi erinevaid situatsioone, mille kaudu saab mängu jälgides teavet, kas laps on saanud nähtustele piisava selgituse. (Kikas, 2008, 113.) Laste mängu ja tegevust vaadeldes saab õpetaja välja selgitada laste tegelikud vajadused ja huvid. Oleks hea, kui iga õpetaja küsiks endalt päeva lõpus väga olulise küsimuse: „Kas lapsed on täna piisavalt mängida saanud?“ (Kinos, Pukk, 2010, 76- 77.) Mängus on laps oma igapäevasest käitumisest ja arengust kõrgemal. Laps tegutseb tegutsemise pärast, tulemus on talle teisejärguline. Sellisena läheb laps ka kooli, kus ta peab hakkama rohkem tähelepanu pöörama tulemustele. Selle rakendamisele aitavad kaasa erinevad mängud, mis aitavad huvi üleval hoida ning innustavad pingutama. Kahjuks ei teadvusta paljud vanemad ning õpetajad mängu vajalikkust laste arengus ja arvavad, et mäng on mudilastele ning juba koolis käivad lapsed peaksid keskenduma rohkem õpingutele. (Erik, 2008, 31.)

Siiski on mäng akadeemilise keskkonna lahutamatu osa, mis tagab lapsele vajaliku arengu koolieelses eas. On tõestatud, et mängu kaudu kohaneb laps paremini õppeprotsessiga, suureneb valmisolek õppimiseks. Akadeemiline õppimine mänguga integreeritult on parim vahend teadmiste ning käitumisnormide õppimiseks ning seda enam tekitab muret, kui akadeemilise õppimise osa on suurendatud mängu ja vaba aja veetmise arvelt. Täiskasvanute kiirustav elustiil ning vähene aeg laste jaoks tekitavad lastes stressi ja ärevust. Ühiskonnale, koolidele ja vanematele on suur väljakutse leida tasakaal mängu ja akadeemilise õppimise vahel. (Ginsburg, 2007.) Tänapäeval tunnevad lasteaiaõpetajad endal vanemate poolset tugevat survet anda endast parim, et lapsed sooritaksid edukalt katsed eliitkoolidesse. (Ruus, 2000, 8.) Aastatel 2003- 2007 Tallinna Ülikooli sihtfinantseerimisteema raames korraldatud küsitlusest „Kool kui

arengukeskkond ja õpilase toimetulek“ selgus, et õpilased ja lapsevanemad peavad koolis kõige tähtsamaks õppeedukust, õpetajate arvamustes jagas õppeedukus kolmandat- neljandat kohta, koolijuhtude arvates oli see lausa kaheksandal kohal. (Veisson, 2008, 219.)

Programmide ja kavade sundomandamine ei saa olla lastega tegutsemise eesmärgiks. Pedagoogi ülesanne on luua elamusteks, õppimiseks ning arenemiseks keskkond, milles lapsed areneda saavad. (Mänd, 2003, 5.) Mängud võimaldavad õpetamist mitmekesistada, muudavad õppimise vaheldusrikkamaks ning seeläbi ka efektiivsemaks. Mängimiseks loodav keskkond ise ei taga veel, et selles tõepoolest ka midagi õpitakse. Õppimise ja õpetamise keskmes on siiski õpetaja. (Fisher, 1997, 2- 3.) Õpetaja võib olla mängu planeerijaks, vaatlejaks, juhendajaks ja hindajaks. Organiseerijana tegeleb õpetaja rühmaruumis sobiva mängukeskkonna loomise- ning tegevuste planeerimisega. Mängu vaatlejana mõistab õpetaja, millised oskused on laps omandanud ning millistes ta veel abi vajab. Kui õpetaja on mängu juhendajaks, peab ta tundma laste iseärasusi ning individuaalseid vajadusi, olema kättesaadav ning andma tagasisidet. Mängu hindajana saab õpetaja hinnata, kui ideerikas on mäng, kas lapsed julgevad katsetada uusi ideid, kui rikas on laste sõnavara ning kuidas nad teevad koostööd. (Niilo, Kikas, 2008, 133- 135.)

Mäng võib toimuda nii tegevuse alguses huvi tekitamiseks või probleemi tõstatamiseks, sissejuhatuseks tegevuse eesmärkidest lähtuvalt, tegevuse keskel kordamiseks, vahelduse pakkumiseks või ka tegevuse lõpus kokkuvõtete tegemiseks ning omandatu kinnistamiseks. (Raadik, 2009, 12.) Kuigi mäng on väikese inimese jaoks töö, on see samas ka õppimine, mis nõuab lapselt pingutust, tegutsemist ja mõtlemist. Mäng peab olema haarav ja huvitav, lapsed peaksid saama seda korduvalt mängida. Õpetaja peaks suutma mängu kohandada vastavalt teemadele ning laste ootustele. Õpetaja jaoks ei saa olla suuremat rõõmu, kui näha, et lapsed tema tundi ootavad ning tegevustes rõõmuga kaasa teevad. Selle saavutamiseks peab õpetaja oma tegevused muutma huvitavaks ja eakohaseks, õpetaja ise peab aga olema emotsionaalne ning pühendunud. Kuna väikese lapse tähelepanu on hajuv, peaksid tegevused olema lõimitud laulu, tantsu ning mängudega. (Kübarsepp, 2012, 19- 20.) Õpetaja suunamiseta võivad laste mängud joosta ummikusse ning kaotada intellektuaalse eesmärgi. Et mäng ei muutuks korduvaks ja mõttetuks tegevuste jadaks on õpetaja ülesandeks jälgida, et harival mängul oleks kindel eesmärk ja ülesehitus. (Fisher, 1997, 1.) Lapsed suudavad välja mõelda väga toredaid

mänge, neid ei ole vaja igal sammul juhendada ning organiseerida. Õpetaja võiks sekkuda laste mängu siis, kui keegi käitub ebasoovitavalt. (Gustavson, 2004, 19-20.)

Kui lapsed ei oska veel mängida, võivad mõjule pääseda negatiivsed emotsioonid. Seetõttu on täiskasvanu ülesanne organiseerida laste mängu, hoidmaks ära konflikte, tähelepanematust ning agressiivsust kaaslaste suhtes. Kahjuks leiab igast rühmast lapse, kes ei oska või ei taha mängida. Samuti leiab rühmadest palju õpetajaid, kes laste mängu liialt sekkuvad ning seda käskude ja keeldudega suunavad. See võib tingida olukorra, kus lapsed mängu katkestavad ning teise tegevuse juurde suunduvad. Sekkudes laste mängu parajal määral, muutub lapse mäng mitmekesisemaks. Lapsi kiita, nõuandeid jagada ning ettepanekuid teha saab õpetaja peale mängu lastega vesteldes. (Saar, 1997, 89- 181.) Heaks lasteaiaõpetajaks saada ei ole lihtne, selleks tuleb kasvada ja õppida. Tähtsat rolli sealjuures mängivad kultuur, ümbrus ja traditsioonid. Lasteaiaõpetaja peab ise tunnetama, millises suunas on tal vaja areneda. Õpetaja elukutse eeldab paindlikkust ning dünaamilisust, oskust mitte säilida staatilise ja muutumatuna. (Almann, Luuri, Mänd, Reinap, 2001, 13.) On pedagooge, kes kasutavad lasteaias õpetamisel nõ klassikalist õppetundi, kus lapsed istuvad laua ääres kahekaupa näoga õpetaja poole. Eksperdid usuvad, et sellisel viisil õpetamine ei anna lastele midagi peale tühjade sõnade, kuna õppimine peab lapse jaoks olema tähenduslik. Tähtis pole mitte ainult õppesisu vaid ka see, kuidas teadmised lasteni tuua. Piiri tõmbamine laste õpetamise ja õppida laskmise vahele ei ole kerge. Tähtis on leida võimalusi teemaga seonduvaks vabamänguks. Lapsed peavad saama õpitut mõtestada ning siduda olemasolevaid teadmisi uutega. (Jüriäe, Treier, 2008, 118-133.)

Mängudel on väga oluline osa lapse fantaasia arengus. Ettekujutusvõime on osadel lastel kaasasündinud, kuid teistel vajab arendamist. On oluline, et lasteasutused aitaksid kaasa lapse kujutlusvõime arenemisel. Kujutlusvõime arenemiseks on vajalikud erinevad stsenaariumid ja rekvisiidid. Mäng ei toeta ainult lapse intellektuaalset arengut, vaid arendab ka suurel määral nende loovust ja sotsiaalseid oskuseid. Lisaks see annab lastele võimaluse läbi mängida reaalsed sündmused. Täiskasvanud peaksid tegema kõik endast oleneva, et lapse fantaasia areneda saaks. (Meighan, 2011.)

Kasvatust ja õpetust tuleb alati vaadelda lapse seisukohast lähtuvalt. Iga laps on individuaalne ja ainulaadne, kuid nad kõik omavad algatusvõimet, aktiivsust ning iseseisva mõtlemise võimet. Õpetajal tuleks vabaneda vanadest harjumustest laste kasvatamisel ja õpetamisel, lähtekohaks

on vaja seada lapse areng. (Kinos, Pukk, 2010, 49.) Kaasaegses lasteaias tuleb õpetajal tagada lapse isiksuse areng, sotsiaalne ja eetiline areng ning säilitada laste õppimisrõõm. (Mänd, 2002, 3.) Õpetaja peab hea seisma selle eest, et ka tagasihoidlikumad lapsed saaksid kogeda võidurõõmu. Lapsi tuleb õpetada mängus väärilt võitma ja kaotama. (Ugaste, Välk, 2009, 35.) Kuigi täiskasvanu peab hea seisma selle eest, et iga laps, ka kõige tagasihoidlikum, leiaks endale meelepärast tegevust, tuleb siiski arvestada ka lapse omapärase ja soovidega. (Gustavson, 2004, 57.) Tuleb loota, et meie õpetajate seas ei ole kedagi, kes enam mängida ei oska. (Raadik, 2009, 90.)

Kokkuvõtvalt võib öelda, et lapsi on vaja mängimisel toetada. Õpetajal peaks jälgima, et laste mäng ei kaotaks põnevust ega intellektuaalset eesmärki. Kuna vanemad ja kodu on lapsele esimeseks eeskujuks on lapsevanemate kohustuseks luua kodus sobiv mängukeskkond. Mängu kaudu saavad teadmisi juurde nii lapsed, õpetajad kui ka lapsevanemad. Õpetaja ei tohiks lasta end segada lapsevanemate survest, esikohal peaks olema laste heaolu ning mängulust.

2. UURIMISTÖÖ METOODIKA

2.1. Uurimistöö metoodika ja kirjeldus

Bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada, kui tähtsaks peavad 6- 7aastaste laste vanemad mängu lapse arengus.

Uurimistöö eesmärgi saavutamiseks kasutati kvantitatiivset uurimismeetodit. Andmete kogumiseks kasutati käesoleva töö autori poolt koostatud ankeetküsitlust (vt ankeedivormi lisa 1).

Ankeet koosnes 6-st üldisest vabavastusega küsimusest ning 50-st põhiküsimusest, mis olid jagatud nelja teemaplokki. Teemaplokid koosnesid väidetest, millele lapsevanem sai vastata Likerti 5- palli- skaalal, kus „5“ näitab väitega nõustumist ja „1“ väitega mittenõustumist. Küsimuste koostamisel lähtuti uurimistöö teooriast ning eesmärkidest.

Esimeses teemaplokis selgitati väidete abil välja lapsevanema suhtumine mängu ja mänguasjadesse koolieelses eas. Plokk koosnes 11-st väitest. Küsimustiku teises plokis olid esitatud küsimused selgitamaks välja lapsevanemate suhtumine õppimisse läbi mängu. Plokk koosnes 14-st väitest. Küsimustiku kolmandas plokis olid esitatud väited uurimaks lapsevanemate teadlikkust mängu tähtsusest koolieelses eas. Plokk koosnes 15-st väitest. Neljandas teemaplokis olid esitatud väited selgitamaks välja, kuidas lapsevanemad toetavad lapse mängu. Plokk koosnes 10-st väitest. Iga teemaploki lõpus oli vastajal võimalus oma vastuseid täiendada ja kommenteerida või lisada ettepanekuid.

Pilootuuring viie vastajaga viidi läbi ajavahemikus 13.-16. november 2014, peale mida tehti lähtuvalt pilootuuringu analüüsist vajaminevad parandused.

Ankeetküsitluse vastused sisestati andmetöötlusprogrammi MS Excel 2013 keskkonda, kus vastused analüüsiti.

2.2. Valimi moodustamine ja kirjeldus

Uurimistöö valim moodustati 6-7 aastaste laste vanematest, laste vanus oli valimi moodustamise kriteeriumiks. Töö autor kasutas mugavusvalimit, lapsevanemate valikul oli määravaks nende kättesaadavus. Kõik küsitlusele vastanud vanematest elasid ühe väikelinna ja valla piirides. Lapsevanemad osalesid uuringus vabatahtlikult.

Küsitlusele vastanud lapsevanemate vanus jäi vahemikku 25 kuni 51 aastat, vastajate keskmine vanus oli 34 aastat. 93,2% vastanutest olid emad, isasid vastas 6,8%.

2.3. Uurimisprotseduuri kirjeldus

Käesolevas uurimistöös on kasutatud kvantitatiivset uurimismeetodit.

Uurimus viidi läbi ankeetküsitlust kasutades. Ankeetküsitlus sai valitud seetõttu, et uuringu läbiviija soovis uurida suurt hulka inimesi ning esitada rohkelt küsimusi. Samuti võimaldab ankeetküsitlus saada arvulisi mõõtmistulemusi ning statistilise analüüsi abil teha järeldusi. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 2010, 182)

Ankeetküsitlus viidi läbi ajavahemikus 17.- 26. november 2014 aastal. Laiali jagati 108 ankeeti, tagasi saadi 60. Töö autor pakkus võimalust ankeedile vastata ka GoogleDocs keskkonnas, seda võimalust soovis kasutada 4 lasteaeda ning selle kaudu vastas 13 lapsevanemat. Kokku vastas 73 lapsevanemat, ankeetide tagastusprotsent oli 54,6%. Küsimustikud viidi lasteaedadesse paberkandjal, kus paluti need vanematele täitmiseks edastada. Nelja lasteaeda saadeti küsitlus meili teel, kus direktoritel oli võimalus edastada lapsevanematele link ankeedi täitmise juurde.

Küsimustikele vastamiseks oli aega 10 päeva, ankeedid tagastati ajavahemikus 18.- 26. november 2014. Küsitluse läbiviimiseks küsiti eelnevalt e-posti vahendusel luba koolieelsete lasteasutuste direktoritelt ning selgitati välja õpetajate valmisolek uurimistööle kaasa aitamiseks. Kirjas selgitati abipalumise põhjust ning vajalikkust. Samuti lepidi kokku sobiv aeg ankeetide lasteaedadesse viimiseks. Paberkandjal ankeedid viis lasteaedadesse ning tõi need sealt tagasi töö autor. Lapsevanematele jagasid ankeedid laiali ning korjasid ankeetküsitlusega kaasas olnud ümbrikes täidetuna kokku õpetajad. Iga uurimusele kaasaaidanud lasteaeda viis töö autor tänutäheks kommikarbid.

Küsimustikule vastanute anonüümsus oli tagatud, vastajad ei pidanud avaldama enda nime ning lasteaeda, kus käisid nende lapsed, isiklikest andmetest paluti avaldada vaid vastaja ning tema lapse sugu, vastaja vanus ja haridustase. Samuti paluti märkida, kuidas on omavahel seotud vastaja ning lasteaia käiv laps. Paber kandjal küsimustikega oli kaasas ümbrik ankeedi tagastamiseks ning konfidentsiaalsuse tagamiseks. Peale bakalaureusetöö kaitsmist säilitatakse andmeid töö autori arvutis aasta, seejärel andmed kustutatakse.

2.4. Andmetöötlusmeetodi kirjeldus

Saadud uurimistulemuste analüüsimiseks kasutati andmetöötlusprogrammi MS Excel 2013 keskkonda. Andmete analüüsimisel kasutati protsentanalüüsi ning aritmeetilist keskmist. Tulemuste illustreerimiseks koostati tabelid.

3. UURIMISTULEMUSED JA NENDE ANALÜÜS

Käesoleva uurimistöö ankeetküsitluses oli lastevanematel võimalus valida vastused väidete hulgast, mis olid esitatud Likerti 5- palli skaalal, kus „5“ näitas väitega nõustumist, „4“ näitas väitega pigem nõustumist, „3“ näitas väitega osalist nõustumist, „2“ näitas väitega pigem mittenõustumist ja „1“ näitas väitega mittenõustumist.

3.1. Lapsevanema suhtumine mängu ja mänguasjadesse koolieelses eas

Antud alapeatüki all oli lastevanematel võimalik anda hinnang 11 väitele, mis käsitlesid suhtumist mängu ja mänguasjadesse koolieelses eas. Selle valdkonna uurimistulemused on välja toodud tabelis nr 1.

Tabel 1. Lapsevanemate suhtumine mängu ja mänguasjadesse (%)

Väited	Nõus	Pigem nõus	Osaliselt nõus	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus
1. Minu lapse igapäevaelus on mäng tähtsal kohal	68,5%	21,9%	6,8%	1,4%	1,4%
2. Minu lapsel on kodus mängimiseks aega	76,7%	19,2%	2,7%	1,4%	-
3. Minu lapsel on sõpru, kellega mängida	60,3%	26%	13,7%	-	-
4. Koolieelses eas on mängimine tähtsam kui õppimine	27,4%	45,2%	20,5%	5,5%	1,4%
5. Soovin, et minu laps tegeleb lasteaias valdavalt mängimisega	5,5%	43,8%	37%	9,6%	4,1%
6. Mäng on lapse jaoks nii töö kui ka õppimine	56,2%	27,4%	13,7%	2,7%	-
7. Mäng nõuab lapselt pingutust ning mõtlemist	30,1%	31,5%	26%	11%	1,4%
8. Mänguasjad on lapse mängukeskkonna juures olulised komponendid	31,5%	39,7%	21,9%	5,5%	1,4%
9. Mänguasjad aitavad kaasa mõtlemise arengule	43,8%	38,4%	15,1%	2,7%	-
10. Mänguasja ostmisel vaatan, et sellel oleks õpetuslik moment	35,6%	28,8%	21,9%	11%	2,7%
11. Mänguasja ostes pööran tähelepanu selle ohutusele	56,2%	28,7%	11%	2,7%	1,4%

Uuringust selgus, et enim väärtustasid lapsevanemad lapse koduse mängimise aega, selle väitega nõustusi 76,7% vastanud lapsevanematest. Kõrgelt hinnati ka mängu tähtsust lapse igapäevaelus- väitega nõustusi 68,5% vastanud vanematest, väitega ei nõustunud 1,4% vastanutest. Väitega, et nende lastel on sõpru, kellega mängida nõustus 60,3% vanematest.

Üle poole vastanud vanematest (56,6%) olid nõus väitega, et mäng on lapse jaoks nii töö kui ka õppimine. Sama palju (56,6%) pidasid tähtsaks mänguasja ohutust. 43,8% vastanutest nõustusi, et mänguasjad aitavad kaasa mõtlemise arengule. Suhteliselt vähem vastajaid (35,6%) nõustusi, et pööravad mänguasja ostmisel tähelepanu selle õpetuslikule momendile. 31,5% vastajatest nõustusi, et mänguasjad on mängukeskkonna olulised komponendid.

Koolieelses eas pidasid mängimist õppimisest tähtsamaks 72,6 vastanutest, väitega nõustudes või pigem nõustudes, 5,5% antud väitega pigem ei nõustunud ning 1,4% ei nõustunud. Väitega, et mäng nõuab lapselt pingutust ja mõtlemist nõustus 30,1% vastajatest. Vastanud lapsevanematest vaid 5,5% nõustusi väitega, et soovivad, et nende laps tegeleks lasteaias valdavalt mängimisega, väitega pigem ei nõustunud ning ei nõustunud 13,7%.

Täiendavalt kirjutati kommentaarides, et kuigi mänguasjad on olulised, arendab selle puudumine ja asendamine olemasoleva mänguasjaga lapse fantaasiat. Üks vanematest leidis, et lapse loovust arendavad mänguasjad, mis ei ole loodud vaid üheks otstarbeks. Samuti arvati, et mida vähem on mänguasju, seda rohkem kasutab laps fantaasiat. Vanemate kommentaaridest selgus, et on kindlaid mänguasju, mida nad lastele ei osta- SCLAN tüüpi mänguasjad ja relvad.

Kokkuvõtvalt võib järeldada, et kuigi 6- 7aastaste laste vanemad on teadlikud mängu ja mänguasjade tähtsusest lapse arengule koolieelses eas ning hindavad mängu kõrgelt, on nad mures lapse suutlikkuse osas koolis hakkama saada. Tulenevalt sellest soovivad lapsevanemad, et lasteaias toimuks ka õppimist, mis ei ole mänguline.

3.2. Lapsevanemate suhtumine õppimisse läbi mängu

Käesolevas alapeatükis uuriti lapsevanemate suhtumist läbi mängu õppimisse ning nende teadlikkust läbi mängu õppimise põhimõtetest. Lastevanematel oli võimalus vastata 14 väitele. Selle valdkonna uurimistulemused on välja toodud tabelis nr 2.

Tabel 2. Lastevanemate suhtumine õppimisse läbi mängu (%).

Väited	Nõus	Pigem nõus	Osaliselt nõus	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus
1. Suhtun mängu kasutamisse õppetöös positiivselt	78,1%	19,2%	2,7%	-	-
2. Mängu ja õppimise vahele on raske piiri tõmmata	16,4%	21,9%	48%	9,6%	4,1%
3. Mängu kaudu on võimalik last kooliks ette valmistada	47,9%	34,2%	13,8%	2,7%	1,4%
4. Mängu kaudu õppides õpib minu laps rohkem, kui mingil muul moel	20,5%	45,2%	24,7%	5,5%	4,1%
5. Õppides läbi mängu omandab minu laps kooliks vajalikud oskused	20,5%	46,6%	21,9%	11%	-
6. Mängud mitmekesistavad õppimist ning muudavad selle efektiivsemaks	60,3%	28,8%	5,4%	5,5%	-
7. Õppimine läbi mängu arendab last rohkem, kui õppimine mistahes muul moel	27,4%	39,7%	23,3%	5,5%	4,1%
8. Lasteaia päevakavas on õppimisele piisavalt tähelepanu pööratud	64,4%	24,7%	6,8%	2,7%	1,4%
9. Lasteaias tegeleb minu laps valdavalt mängimisega	24,7%	42,5%	25,9%	5,5%	1,4%
10. Õppimise osa ei tohi suurendada mängu arvelt	23,3%	35,6%	32,9%	6,8%	1,4%
11. Olen kursis läbi mängu õpetamise põhimõtetega	30,1%	35,6%	16,5%	11%	6,8%
12. Lasteaia päevakava võimaldab lastel piisavalt mängida	50,7%	39,7%	8,2%	1,4%	-
13. Mängu kaudu saab õppida vaid õppemänge kasutades	5,5%	17,8%	32,9%	20,5%	23,3%
14. Last arendaval mängul peab olema kindel eesmärk	24,7%	39,8%	17,7%	6,8%	11%

Analüüsid lapsevanemate hinnanguid selgus, et lapsevanemad suhtuvad mängu kasutamisse õppetöös väga positiivselt, 97,3% vastanutest nõustusid või pigem nõustusid antud väitega. Selgus, et 64,4% vanematest nõustusid, et õppetöös on mängule piisavalt tähelepanu pööratud,

väitega ei olnud nõus 1,4% vastanutest. 60,3% vastanuist nõustusid, et mängud mitmekesisistavad õppimist ja muudavad selle efektiivsemaks.

Ligikaudu pooled vastanutest (50,7%) nõustusid, et lasteaia päevakava võimaldab lastel piisavalt mängida. Vastanutest 47,9% nõustusid, et mängu kaudu on võimalik last kooliks ette valmistada, samas enda lapse võimalusi mängu kaudu kooliks vajaminevate oskuste omandamise osas nõustus vaid 20,5% vastanutest. 27,4% vanematest nõustusid, et õppimine läbi mängu arendab last rohkem, kui õppimine mistahes muul moel. Samas väärrib tähelepanu, et enda lapse võimalusi samal viisil õppida vanemad nii kõrgelt ei hinnanud, väitega nõustus vaid 20,5% vastanutest, väitega pigem ei nõustunud või ei nõustunud 9,6%.

Ligikaudu kolmandik, 30,1% lapsevanematest nõustus väitega, et on kursis läbi mängu õpetamise põhimõtetega, 17,8% vastanutest selle väitega pigem ei nõustunud või ei nõustunud. 38,3% vastajatest nõustusid või pigem nõustusid, et mängimise ja õppimise vahele on raske piiri tõmmata, 13,7% seevastu selle väitega pigem ei nõustunud või ei nõustunud. 43,8% vastanutest ei nõustunud või pigem ei nõustunud väitega, et mängu kaudu saab õppida vaid õppemänge kasutades, 23,3% oli antud väitega nõus või pigem nõus. 24,7% vastajatest nõustusid väitega, et lasteaias tegeleb nende laps valdavalt mängimisega ning 23,3% nõustusid, et õppimise osa ei tohiks suurendada mängimise arvelt. 24,7% vanematest nõustusid, et last arendaval mängul peab olema eesmärk.

Täiendavalt kirjutati kommentaarides, et kuigi lapsed peaksid saama ka mängida, peaks koolieelses rühmas siiski olema rohkem õppimist. Üks lapsevanem leidis, et kuna koolis mängulist õpet ei ole, siis peaks lapsed koolitundides olemist hakkama harjutama juba lasteaias.

Kokkuvõtvalt võib järeldada, et lapsevanemad on teadlikud läbi mängu õppimise põhimõtetest, kuid koolieelsetes rühmades eelistavad lapsevanemad siiski, et keskendutaks pigem kooliks vajaminevate oskuste arendamisele.

3.3. Lapsevanema teadlikkus mängu tähtsusest koolieelses eas

Käesolevas alapeatükis olid esitatud väited uurimaks lapsevanemate teadlikkust mängu tähtsusest koolieelses eas, lastevanemad vastasid 15 väitele. Selle valdkonna uurimistulemused on välja toodud tabelis nr 3.

Tabel 3. Lapsevanemate arvamused mängu tähtsusest koolieelses eas (%).

Väited	Nõus	Pigem nõus	Osaliselt nõus	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus
1. Mäng on lapse arengus tähtis komponent	79,5%	16,4%	2,7%	1,4%	-
2. Koolieelses eas on mängimine tähtsam kui õppimine	31,5%	37%	24,7%	4,1%	2,7%
3. Mänguga pannakse alus laste õppimisele	49,3%	30,1%	15,1%	4,1%	1,4%
4. Mäng aitab lapsel õpiprotsessiga kohaneda	46,6%	38,4%	9,5%	4,1%	1,4%
5. Mängud aitavad üleval hoida lapse õpihuvi	53,4%	37%	6,8%	1,4%	1,4%
6. Mäng on õpiprotsess, mis kinnistab teadmised ja oskused	45,2%	39,7%	11%	2,7%	1,4%
7. Mänguoskus on eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus	42,5%	39,7%	13,7%	4,1%	-
8. Mängimine arendab last sotsiaalselt	74%	19,2%	4,1%	2,7%	-
9. Mängimine arendab last emotsionaalselt	72,6%	24,7%	1,3%	1,4%	-
10. Mängimine arendab last füüsiliselt	60,3%	28,8%	8,1%	1,4%	1,4%
11. Mängimine arendab lapse loovust	82,2%	15,1%	1,3%	1,4%	-
12. Mängu kaudu õpib laps käitumisreegleid	57,5%	27,4%	11%	4,1%	-
13. Mängimise kaudu õpib laps maailma mõistma	53,4%	32,9%	8,2%	4,1%	1,4%
14. Mängides saab laps harjutada elus ettetulevate probleemide lahendamist	52,1%	31,5%	13,7%	-	2,7%
15. Mängu käigus õpivad lapsed oma teadmisi iseseisvalt kasutama, mis omakorda aitab neil igapäevaelus ja koolis hakkama saada	57,5%	35,6%	5,5%	-	1,4%

Analüüsides lapsevanemate hinnanguid antud väidetele selgus, et 96% lapsevanematest nõustusid ning pigem nõustusid, et mäng on lapse arengus tähtis komponent, väitega pigem ei nõustunud 1,4% vastanutest.

82,2% vastanutest nõustused, et mängimine arendab lapse loovust, 74% nõustused, et mängimine arendab last sotsiaalselt ning 72,6% nõustused, et mängides areneb lapse emotsionaalsus. Oluliselt vähem (60,3%) nõustused vanemad, et mängimine arendab last füüsiliselt. Väitega pigem ei nõustud või ei nõustunud 2,8%. Eelnevatega võrreldes veelgi vähem nõustused vanemad väitega, et mängu kaudu õpib laps käitumisreegleid (57,5%), teadmisi iseseisvalt kasutama (57,5%), maailma mõistma (53,4%) ning elus ettetulevaid probleeme lahendama (52,1%).

90,4% vanematest nõustused väitega, et mängud aitavad üleval hoida laste õpihuvi, 2,8% vastanutest väitega pigem ei nõustunud või ei nõustunud. Väitega, et mänguga pannakse alus laste õppimisele nõustused 49,3% vanematest, 30,1% vanematest pigem nõustused antud väitega, väitega pigem ei nõustunud või ei nõustunud 5,5% vastanutest. 85% küsitlusele vastanud vanematest nõustused või pigem nõustused väitega, et mängimine aitab lapsel õpiprotsessiga kohaneda, 5,5% väitega pigem ei nõustunud või ei nõustunud.

45,2% vastanud lapsevanematest nõustused, et mäng on õpiprotsess, mis kinnistab teadmised ja kogemused, väitega pigem nõustused 39,7 % ning 4,1% pigem ei nõustunud või ei nõustunud. 82,2% vastanutest nõustused või pigem nõustused, et mänguoskus on eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

68,5% vastanutest nõustused või pigem nõustused väitega, et koolieelses eas on mängimine tähtsam, kui õppimine. Antud väitega pigem ei nõustunud või ei nõustunud 6,8% lapsevanematest.

Täiendavalt kirjutati kommentaarides, et väga oluliseks peetakse liikumis-, loov- ja rollimänge. Üks vanematest tõi välja võrdluse, et ka täiskasvanuõppes on oluline koht mängulistel harjutustel ning leidis, et lapseas on see veelgi olulisem. Seevastu teine lapsevanem leidis, et lapsed peavad pigem õppima, kuna elu ei ole pidev mäng ning laps peaks juba varakult selgeks saama, et mängimine ja õppimine on kaks eri asja. Üks lapsevanem leidis, et mängimine viib lapse mõtte mujale ning tema meelest saab õpitu kinnistada vaid õppimine.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et lapsevanemad on teadlikud mängu positiivsest mõjust lapse arengule ning väärtustavad mängu lapse arengu ühe komponendina. Vanemad peavad mängu rolli lapse arengus tähtsaks, kuid ei oska hinnata mängu mõju kõikides arenguaspektides.

3.4. Lapsevanem lapse mängu toetajana

Käesoleva valdkonna all selgitati väidete abil välja, kuidas lapsevanemad toetavad lapse mängu. Vanematel oli võimalik vastata 10 väitele. Antud analüüsi tulemused on esitatud tabelis nr 4.

Tabel 4. Lapsvanemate suhtumine mängu toetamisse (%).

Väited	Nõus	Pigem nõus	Osaliselt nõus	Pigem ei ole nõus	Ei ole nõus
1. Meie peres mängitakse lapsega sageli	20,5%	42,5%	31,5%	5,5%	-
2. Minu lapsele meeldib, kui täiskasvanu tema mängust osa võtab	67,1%	23,3%	5,5%	1,4%	2,7%
3. Lapse mõttemaailmast arusaamiseks on tähtsal kohal lapse mängu jälgimine	52,1%	30,1%	12,4%	2,7%	2,7%
4. Lapse mängu jälgides saab lapsevanem teavet lapse arengu kohta	56,2%	34,2%	8,2%	-	1,4%
5. Lapse mänguoskuse arendamine on lapsevanema ülesanne	46,6%	34,2%	12,4%	2,7%	4,1%
6. Mängimiseks soodsa keskkonna loomine on lapsevanema ülesanne	71,2%	21,9%	2,8%	-	4,1%
7. Ainuüksi mängimiseks loodud keskkonnast õppimiseks ei piisa	50,7%	24,7%	13,7%	8,2%	2,7%
8. Mänguks vajalike uute ideede loomine on lapsevanema ülesanne (nt jalutuskäigud loodusesse jne)	57,5%	27,4%	9,7%	2,7%	2,7%
9. Laste mängu on vaja juhendada	16,4%	19,2%	37%	17,8%	9,6%
10. Mängu käigus peab toimuma arutelu, kus laps saab vastused tekkinud küsimustele	39,7%	34,2%	16,6%	2,7%	6,8%

Analüüsides lapsevanemate antud hinnanguid selgus, et lapsevanemad on teadlikud oma rolli tähtsusest mängimiseks soodsa keskkonna loomisel- 93,1% vanematest nõustusid või pigem nõustusid antud väitega. 75,4% vastajatest nõustusid või pigem nõustusid, et ainuüksi mängimiseks loodud keskkonnast õppimiseks ei piisa, 10,9% vastajatest seevastu antud väitega

pigem ei nõustunud või ei nõustunud. 84,8% vastanud lapsevanematest nõustused või pigem nõustused, et mänguks vajalike uute ideede loomine on lapsevanema ülesanne, 5,4% vastajatest väitega pigem ei nõustunud või ei nõustunud.

90,4% vanematest nõustused või pigem nõustused väitega, et tema lapsele meeldib, kui täiskasvanu tema mängust osa võtab, väitega ei nõustunud 2,7% vastajatest. Väitega, et peres mängitakse lapsega sageli nõustused vaid 20,5% vastanutest, 42,5% olid väitega pigem nõus.

90,4 % lapsevanematest nõustused või pigem nõustused väitega, et lapse mängu jälgides saab teavet lapse arengu kohta, 1,4% vanematest antud väitega ei nõustunud. Väitega, et lapse mõttemaailmast arusaamiseks on tähtsal kohal lapse mängu jälgimine nõustused või pigem nõustused 82,2% vastanud lapsevanematest, antud väitega pigem ei nõustunud või ei nõustunud 5,4%.

Väitega, et lapse mänguoskuse arendamine on lapsevanema ülesanne nõustused 46,6% vastanutest, väitega pigem nõustused 34,2%. 6,8% pigem ei nõustunud või ei nõustunud antud väitega.

73,9% vastanud lapsevanematest nõustused või pigem nõustused, et mängu käigus peab toimuma arutelu, kus laps saab vastused tekkinud küsimustele, seevastu 9,5% väitega pigem ei nõustunud või ei nõustunud.

Kõige madalamad hinnangud anti väitele lapse mängu juhendamise vajalikkuse kohta. Väitega nõustused või pigem nõustused 35,6% vastanud vanematest, 27,4% väitega pigem ei nõustunud või ei nõustunud.

Täiendavalt kirjutati kommentaarides, et kuna laps õpib koolis 12 aastat ja rohkemgi, peaks lasteaiaaegsele andma võimaluse olla laps ja tõsine õppimine võiks alata alles koolis. Lasteaed peaks olema rohkem mängimiseks ja läbi mängu lapse arendamiseks. See, et laps peab kooli minnes oskama lugeda, kirjutada ja arvutada on ühe vastanud vanema meelest liiga suur nõudmine.

Üks vanematest kirjutas kommentaariks, et kuigi mänguoskuse arendamine on lapsevanema ülesanne, peaks ka lasteaed seda toetama. Lapsevanem leidis, et lapse mängu võib juhendada ja reegleid selgitada, kuid lapsel tuleks siiski lasta ka vabalt mängida.

Kokkuvõtvalt võib järeldada, et kuigi lapsevanemad tunnetavad vajadust lapsega mängimiseks, ei leia nad selleks piisavalt aega ega võimalusi. Lapsevanemate hinnangutest selgub, et lapse mängu juhendamist ei peeta vajalikuks ning mängu juhendamises nähakse pigem lapse fantaasia pärssimist.

KOKKUVÕTE

2008.aasta Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava seab õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtteks mängu kaudu õppimise. Käesoleva uurimistöö probleem tulenes Kristel Korts 2009. aastal läbiviidud uuringust, millest selgus, et lapsevanemad ei ole kursis riikliku õppekava põhimõtetega ning paljud 7- aastaste laste vanemad ei seosta mängimist õppimisega.

Tuginedes eelnevale oli käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks välja selgitada, kui tähtsaks peavad 6- 7aastaste laste vanemad mängu lapse arengus. Uurimistöös otsiti ning leiti vastused järgmistele uurimisküsimustele:

- Kui tähtsaks peavad 6- 7aastaste laste vanemad mängu lapse arengus?
- Kui tähtsaks peavad 6-7aastaste laste vanemad mängu toetamist?
- Kui teadlikud on lapsevanemad läbi mängu õppimise põhimõtetest?

Käesoleva uurimustöö teoreetiliste seisukohtade põhjal on koolieelses eas esikohal mänguline tegevus, mille kaudu kujunevad lapsel välja õppimise alusoskused. (Kivi, Sarapuu, 2009, 3.) Tähtsal kohal on erinevad mänguasjad ja objektid, mida lapsed mängimiseks kasutavad ning mis aitavad kaasa mõtlemise arengule. (Kabanen 2010, 11.) Läbi mängimise omandab laps akadeemilisi teadmisi, saab selgeks käitumisnormid ning areneb füüsis, sotsiaalsus ja fantaasia. (Kivi, Sarapuu, 2009, 3; Mänd, 2003, 20.) Mäng on tähtis komponent ka õppetöös ning õppimine peaks toimuma läbi mängu. (Rätsep, Pärt, 2014, 38; Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008.) Täiskasvanutel on oluline roll lapsele sobiva tegutsemiskeskkonna loomisel, mängu suunamisel ja mängulusti säilitamisel kaotamata samal ajal mängu intellektuaalset eesmärki. (Fisher, 1997,1; Järva, Burlaka, 2014, 21; Mänd, M. 2002, 3.)

Läbiviidud uuringu põhjal võib öelda, et lapsevanemad hindavad kõrgelt mängu tähtsust lapse üldisele arengule, kuid arvestades lapsevanemate madalamaid hinnanguid võib järeldada, et nad ei usu, et õppimine läbi mängu annab paremaid tulemusi võrreldes õppimisega, mis ei ole mänguline. Ehkki lapsevanemad on teadlikud mängu ja mänguasjade tähtsusest lapse arengule koolieelses eas, on nad mures oma lapse suutlikkuse osas koolis hakkama saada. Võib eeldada, et see mure on tingitud ühiskondlikust survest, kus koolides korraldatakse juba esimesse klassi

astumiseks vastuvõtukatseid ning antud asjaolu muudab vanemad ebakindlaks. Tulenevalt eeltoodust soovivad lapsevanemad, et lasteaia toimuks ka õppimist, mis ei ole mänguline.

Läbiviidud uuringust selgus, et lapsevanemad on teadlikud mängu positiivsest mõjust lapse arengule ning väärtustavad mängu. Vanemad peavad mängu rolli lapse arengus tähtsaks, kuid ei oska hinnata mängu mõju kõikides arenguaspektides. Lapsevanemad on teadlikud läbi mängu õppimise põhimõtetest, kuna ka täiskasvanuõppes kasutatakse mängulisi elemente, kuid koolieelsetes rühmades eelistavad lapsevanemad siiski, et keskendutaks pigem kooliks vajaminevate oskuste arendamisele.

Uuringu tulemuste analüüsist võib järeldada, et tänapäevase elutempo juures, kus vanemad käivad igapäevaselt tööl ja laps veedab seetõttu iga päev kuni 12 tundi lasteaia, ei leia lapsevanemad piisavalt aega ega võimalusi lapsega mängimiseks, isegi kui nad tunnetavad selle vajalikkust. Lapsevanemate hinnangutest selgub, et lapse mängu juhendamist ei peeta vajalikuks. Mängu juhendamises ei nähta vahendit õpetamiseks lapsele eesmärgi ja reegleid, näitamaks uusi võimalusi mängus ja mängu suunamist selliselt, et see annaks ühtlasi ka hariva kogemuse.

Uurimistöös püstitatud hüpoteesi kohaselt ei pea 6-7 aastaste laste vanemad mängimist õppeprotsessis tähtsaks ning ei ole kursis Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava eesmärkidega. Uuringu analüüsi põhjal võib järeldada, et püstitatud hüpotees ei leidnud kinnitust, lapsevanemad on teadlikud mängu tähtsusest ning on kursis Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava põhimõtetega mängulisest õppest. Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava põhimõtete lapsevanematele tutvustamine on üks õpetaja ülesannetest ning läbiviidud uuringu tulemuste põhjal võib öelda, et uuringus osalenud lasteaedades on õpetajad selle ülesande täitnud. Siiski on sarnaselt Kortsil 2009. aastal läbiviidud uuringule vanemad endiselt mures lapse suutlikkuse pärast koolis hakkama saada ning eelistavad lasteaia viimases rühmas lisaks läbi mängu õppimisele ka õpet, mis ei ole mänguline.

Uurimistöö uudsus seisneb uurimuses, kuidas juhendavad lapsevanemad laste mängu. Uuringust ning analüüsi tulemustest selgus, et kuigi lapsevanemad hindavad kõrgelt laste mängu, siis mängu juhendamist nad siiski oluliseks ei pea. Sellest tulenevalt oleks edasiseks

uurimissoovituseks välja selgitada, millest on tekkinud selline väärarvamus ning mida saaks teha, et vanemad hakkasid mängu juhendamist kõrgemalt hindama.

ALLIKAD

Almann, S. , Luuri, J. , Mänd, M. , Reinap, L. (2001). Lasteaiaõpetaja roll kaasajal. Rmt. *Tea ja toimetaja* (16). Õppekavatöö lasteaias. Tallinn: AS Kirjastus Ilo, 5-16.

Ashiabi, G.S. (2005). Play in the Preschool Classroom: Its Socioemotional. Significance and the Teacher's Role in Play. [2014, detsember 3].

http://leadershiplinc.illinoisstate.edu/play-based-learning/documents/play_in_the_preschool_classroom.pdf

Beaver, D. (1994). *Õpi mängedes*. Tallinn: Sinisukk.

Belova, S. (2000). Vene koolid „Hea Alguse“ programmis. Rmt. Vikat, M. (Koost.). *Lapsekeskne kasvatus haridusreformis*. Tallinn: TPÜ Kirjastus, 79-86.

Eesti Entsüklopeedia 6. (1992). Tallinn: Kirjastus Valgus, 501

Eesti Entsüklopeedia 10. (1998). Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus, 608

Elkind, D. (2007). *Power of play. Learning what comes naturally*. Da Capo Press.

Erik, L. (2008). *jMängu olemus ja tähtsus I klassi koolipäevas*. Tallinn: OÜ Vali Press.

Fisher, R. (2006). *Mõtlemismängud*. Tartu: AS Altex.

Ginsburg, K.R.. (2007). *The Importance on Play in Promoting Healthy Child Development and Maintaining Strong Parent- Child Bonds*. [2014, august 17].

<http://pediatrics.aappublications.org/content/119/1/182.full>

Gupta, K., Desai, V. (2014). Developing Reflection through Activity Based Learning. [2015, jaanuar 1].

<http://soeagra.com/ijert/ijertjune2014/2.pdf>

Gustavson, M. (2004). *Laste aeg- laste aed*. Tallinn: Kirjastus PreMark.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2010). *Uuri ja kirjuta: Uurimuste tüübid ja peamised andmekogumismeetodid*. Tallinn: Kirjastus Medicina.

Huizinga, J. (2003). *Mängiv inimene. Kultuuri mänguelemendi määratlemise katse*. Tallinn: Kirjastus Varrak.

Järva, I. , Burlaka, J. (2014). Miia-Milla-Manda ja teised: muuseumipedagoogika ja lapse sotsiaalne maailm. Rmt. Lilleoja, L. (Koost.). *Kasvatustegelikkus õppija ja õpetaja pilgu läbi*. Tartu: AS Altex, 15- 39.

Jürimäe, M. , Treier, J. (2004). *Mäng on väikese inimese töö*. [2014, august 20].

<http://haridus.opleht.ee/Arhiiv/122004/lugu8.pdf>

Jürimäe, M. , Treier, J. (2008). *Õppekavad ja lasteaed*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Kabanen, K. (2010). *Loovtegevused läbi mängu*, Tallinn: Tea Kirjastus.

Kapten, A. (2008). Emotsionaalse intelligentsuse arendamine loovmängu kaudu. Rmt. Tuuling, L. (Koost.). *Lapsevanem ja õpetaja lapse arengu toetajana. Mõtteid lapsevanemale ja õpetajale*. Tallinn: OÜ Vali Press, 59- 60.

Keltikangas- Järvinen, L. (2012). *Väikelapse sotsiaalsus*. Tallinn: Kirjastus Koolibri.

Kepler, K. (1997). Mõtisklusi tervisest ja tervisekasvatusest koolieelses eas. Rmt. Luuri, J. (Koost.). *Tea ja toimetaja* (10). Tallinn: EEK trükikoda, 4-11.

Kikas, E. (2008). Õppimise erinevad viisid. Õppimise protsess. Teadmiste areng. Rmt. *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Kinos, J., Pukk, M. (2010). *Lapsest lähtuv lasvatus*, Tallinn: Tea Kirjastus.

Kivi, L., Sarapuu, H. (2009). *Lasteaialaps peres*. Tartu: AS Altex.

Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008). *Riigi Teataja* I. 23, 152.

Koolieelse lasteasutuse seadus (1999). *Riigi Teataja* I. 23, 387.

Korts, K. (2009). *Lapsevanemate ootused õppe- ja kasvatustööle 3- ja 7- aastaste laste vanuserühmas Tallinna Vormsi lasteaia näitel*. (Bakalaureusetöö). Tallinn.

Kukk, A. (2009). Õppe- kasvatusesmärkide saavutamine üleminekul lasteasutusest kooli ja esimeses kooliastmes. Rmt. Talts, L. (Koost.). *Eelkoolihariduse efektiivsus ja selle jätkusuutlik areng põhikoolis*. Tallinn: Tallinna Ülikooli kirjastus, 256- 257.

Kübarsepp, L. (2012). Mäng ja mänguliste võtete rakendamine teise keele omandamisel. Rmt. Järva, I. (Koost.). *Meie mitmekultuuriline lasteaed. Tea ja toimetada (40)*. Tallinn: AS Kirjastus Ilo, 19- 29.

Kütimaa, H. (2002). *Aatomifüüsika on lapsemäng lapse mängu kõrval*. [2014, august 20].

<http://www.opleht.ee/Arhiiv/2002/28.03.02/tekstid/aine/7.html>

Kütimets, K. (2008). *Matemaatikamängud lasteaia ja esimeses kooliastmes*. Tartu: AS Altex.

Kütt, L. (2008). *Mängu ja mänguasja tähtsus lapse arengus*. Rmt. Tuuling, L. (Koost.). *Lapsevanem ja õpetaja lapse arengu toetajana. Mõtteid lapsevanemale ja õpetajale*. Tallinn: OÜ Vali Press, 25- 27.

Leppik, P. (1999). *Lapse arendamine on huvitav*. Tallinn: EKK trükikoda.

Liiv, M. (2002). Ühiskond lapse mängu mõjutajana. Rmt. Mänd, M. (Koost.). *Tea ja toimetada (19). Teel kvaliteetlasteaia poole*. Tallinn: AS Kirjastus Ilo, 5- 10.

Meighan, J. (2011). *Role Play in Early Years Settings*. [2014, detsember 2].

<http://www.teachpreschool.org/2011/06/role-play-in-early-years/>

Mänd, M. (2002). *Teel kvaliteetlasteaia poole II. Tea ja toimetada (19)*. Tallinn: AS Kirjastus Ilo, 3.

Mänd, M. (2003). *Lasteaiaõpetaja käsiraamat*. Tallinn: REKK Trükikoda.

- Mänd, M. (2007). Turvalised ja sõbralikud suhted. Rmt. Alman, S. , Luuri, J. , Mänd, M. , Tulvi, E. (Koost.). *Tea ja toimetada. Turvaline kasvukeskkond*. Tallinn: AS Kirjastus Ilo, 1-16.
- Niiberg, T. , Linnas, M. (2007). *Laps läheb lasteaeda*. Tartu: AS Altex.
- Niilo, A, Kikas, E. (2008). Mäng. Rmt. Kikas, E. (Koost.). *Õppimine ja õpetamise koolieelses eas*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Peebo, A. (2012). *Kunstiõpetus läbi mängu*. [2014, august 20].
http://www.teatoimeta.ee/Kunstiopetus_labi_mangu_708.htm
- Raadik, S. (2001). *Õpime mängides. Draamakasvatust lasteaias ja algklassides*. Tallinn: Avita.
- Raadik, S. (2009). *Õpime õues mängides*. Tallinn: AS Kirjastus Ilo.
- Rice, M. (2014). What is the teacher's role in supporting play in early childhood classrooms? [2014, detsember 3].
<http://www.ttacnews.vcu.edu/2014/02/what-is-the-teachers-role-in-supporting-play-in-early-childhood-classrooms/>
- Ruus, V. (2000). Laps kui probleem. Rmt. Vikat, M. (Koost.). *Lapsekeskne kasvatus haridusreformis*. Tallinn: TPÜ Kirjastus, 3- 9.
- Rätsep, J., Pärt, M. (2014). Esivanemate töökultuuri väärtustamine ja edasiandmine lasteaias. Rmt. Lilleoja, L. (Koost.). *Kasvatustegelikkus õppija ja õpetaja pilgu läbi*. Tartu: AS Altex, 38.
- Saar, A. (1997). *Laps ja mäng*. Tallinn: EKK Trükikoda.
- Saarlo, G.- A. (2013). Aastaaegade võlu meisterdamisel: pori, lumi, liiv. *Tea ja toimetada (41)*. Tartu: AS Altex, 8-9.

Seeme, K. (2011). *Mängulise õpikeskkonna tähtsus ja õpetaja roll selle loomisel*. [2014, august 20].

http://www.teatoimeta.ee/Mangulise_opikeskkonna_tahtsus_ja_432.htm

Sikka, H. (2009). Lasteaiaõpetajate hinnangud kooliminevate laste arengule. Rmt. Talts, L. (Koost.). *Eelkoolihariduse efektiivsus ja selle jätkusuutlik areng põhikoolis*. Tallinn: Tallinna Ülikooli kirjastus, 119- 126.

Toss, R. (2014). *Õpetajate arusaamad laste rollimängust ja selle juhendamisest*. (Bakalaureusetöö). Tallinn.

Tuuling, L. (2008). *Laske lapsel olla laps!* Tallinn: OÜ Vali Press.

Ugaste, A. , Tuul, M., Välk, T. (2009). Mängu tähtsus lapse arengus ning mängu juhendamine. Rmt. Kulderknup, E. (Koost.) *Üldoskuste areng koolieelses eas*. Tartu: Kirjastus Studium, 41- 62

Ugaste, A., Välk, T. (2009). Laste mäng. Rmt. Kivi, L., Sarapuu, H. (Koost.). *Lasteaialaps peres*. Tartu: AS Altex, 34- 39.

Veisson, M. (2008). Eesti õpilaste, õpetajate, koolijuhtide ja lastevanemate väärtused. Rmt. Ots, L. (Koost.). *Uued ajad- uued lapsed. Teadusartiklite kogumik*. Tallinn: OÜ Vali Press, 219- 232.

LISAD

LISA 1 ANKEET LASTEVANEMATELE

LISA 1 ANKEET LASTEVANEMATELE

Lugupeetud lastevanemad!

Olen Tallinna Ülikooli üliõpilane ning palun seoses uurimistöö koostamisega Teie abi uuringu läbiviimisel.

Kuigi mäng on lapse arenguga väga tihedalt seotud ning just mängu kaudu õpib laps kõige paremini ümbritsevat maailma tundma, ootavad siiski veel paljud vanemad lasteaialt rohkem nõ tunni moodi õppimist (Jürimäe, M., Treier, J. Haridus 2004; Kadi Seeme, TPS, Tea ja toimetaja 2011).

Antud uuringu eesmärgiks on välja selgitada, kui oluliseks peavad ühe valla ja väikelinna 6-7aastaste laste vanemad mängu lapse arengus.

Teie anonüümsus on tagatud, vastuseid kasutatakse vaid antud uuringu raames.

Küsimuste tekkimisel on minuga võimalik ühendust võtta meili teel raidi@hot.ee

Teid abi ning koostöö eest tänades,

Raidi Allikas

raidi@hot.ee

Üldandmed vastaja kohta:

Palun kirjutage või märkige ristiga sobiv variant.

Te olete lapse

ema ☐

isa ☐

keegi teine ☐ (palun täpsustage).....

Teie laps on

poiss ☐

tüdruk ☐

Teie lapse vanus

Teie peres on last

Teie vanus aastat

Teie haridustase:

keskharidus ☐

kesk-eriharidus ☐

kõrgharidus ☐

muu ☐ (palun täpsustage)

1. Lapsevanema suhtumine mängu ja mänguasjadesse

Palun hinnake allolevaid väiteid 5- pallisel skaalal, kus hinnang „5“ tähendab väitega absoluutset nõustumist ja hinnang „1“ väitega täielikku mittenõustumist					
1. Minu lapse igapäevaelus on mäng tähtsal kohal	1	2	3	4	5
2. Minu lapsel on kodus mängimiseks aega	1	2	3	4	5
3. Minu lapsel on sõpru, kellega mängida	1	2	3	4	5
4. Koolieelses eas on mängimine tähtsam kui õppimine	1	2	3	4	5
5. Soovin, et minu laps tegeleb lasteaias valdavalt mängimisega	1	2	3	4	5
6. Mäng on lapse jaoks nii töö kui ka õppimine	1	2	3	4	5
7. Mäng nõuab lapselt pingutust ning mõtlemist	1	2	3	4	5
8. Mänguasjad on lapse mängukeskkonna juures olulised komponendid	1	2	3	4	5
9. Mänguasjad aitavad kaasa mõtlemise arengule	1	2	3	4	5
10. Mänguasja ostmisel vaatan, et sellel oleks õpetuslik moment	1	2	3	4	5
11. Mänguasja ostes pööran tähelepanu selle ohutusele	1	2	3	4	5

Kas soovite midagi täiendavalt lisada?

.....

.....

2. Lapsevanema suhtumine õppimisse läbi mängu

Palun hinnake allolevaid väiteid 5- pallisel skaalal, kus hinnang „5“ tähendab väitega absoluutset nõustumist ja hinnang „1“ väitega täielikku mittenõustumist					
1. Suhtun mängu kasutamisse õppetöös positiivselt	1	2	3	4	5
2. Mängu ja õppimise vahele on raske piiri tõmmata	1	2	3	4	5
3. Mängu kaudu on võimalik last kooliks ette valmistada	1	2	3	4	5
4. Mängu kaudu õppides õpib minu laps rohkem, kui mingil muul moel	1	2	3	4	5
5. Õppides läbi mängu omandab minu laps kooliks vajalikud oskused	1	2	3	4	5
6. Mängud mitmekesistavad õppimist ning muudavad selle efektiivsemaks	1	2	3	4	5
7. Õppimine läbi mängu arendab last rohkem, kui õppimine mistahes muul moel	1	2	3	4	5
8. Lasteaia päevakavas on õppimisele piisavalt tähelepanu pööratud	1	2	3	4	5
9. Lasteaias tegeleb minu laps valdavalt mängimisega	1	2	3	4	5
10. Õppimise osa ei tohi suurendada mängu arvelt	1	2	3	4	5
11. Olen kursis läbi mängu õpetamise põhimõtetega	1	2	3	4	5
12. Lasteaia päevakava võimaldab lastel piisavalt mängida	1	2	3	4	5
13. Mängu kaudu saab õppida vaid õppemänge kasutades	1	2	3	4	5
14. Last arendaval mängul peab olema kindel eesmärk	1	2	3	4	5

Kas soovite midagi täiendavalt lisada?

.....

.....

.....

3. Lapsevanema arvamus mängu tähtsusest lapse arengule koolieelses eas

Palun hinnake allolevaid väiteid 5- pallisel skaalal, kus hinnang „5“ tähendab väitega absoluutset nõustumist ja hinnang „1“ väitega täielikku mittenõustumist					
1.Mäng on lapse arengus tähtis komponent	1	2	3	4	5
2.Koolieelses eas on mängimine tähtsam kui õppimine	1	2	3	4	5
3. Mänguga pannakse alus laste õppimisele	1	2	3	4	5
4.Mäng aitab lapsel õpiprotsessiga kohaneda	1	2	3	4	5
5. Mängud aitavad üleval hoida lapse õpihuvi	1	2	3	4	5
6. Mäng on õpiprotsess, mis kinnistab teadmised ja oskused	1	2	3	4	5
7. Mänguoskus on eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus	1	2	3	4	5
8. Mängimine arendab last sotsiaalselt	1	2	3	4	5
9. Mängimine arendab last emotsionaalselt	1	2	3	4	5
10. Mängimine arendab last füüsiliselt	1	2	3	4	5
11. Mängimine arendab lapse loovust	1	2	3	4	5
12. Mängu kaudu õpib laps käitumisreegleid	1	2	3	4	5
13. Mängimise kaudu õpib laps maailma mõistma	1	2	3	4	5
14. Mängides saab laps harjutada elus ettetulevate probleemide lahendamist	1	2	3	4	5
15. Mängu käigus õpivad lapsed oma teadmisi iseseisvalt kasutama, mis omakorda aitab neil igapäevaelus ja koolis hakkama saada	1	2	3	4	5

Kas soovite midagi täiendavalt lisada?

.....

.....

4. Lapse mängu toetamine

Palun hinnake allolevaid väiteid 5- pallisel skaalal, kus hinnang „5“ tähendab väitega absoluutset nõustumist ja hinnang „1“ väitega täielikku mittenõustumist.					
1. Meie peres mängitakse lapsega sageli	1	2	3	4	5
2. Minu lapsele meeldib, kui täiskasvanu tema mängust osa võtab	1	2	3	4	5
3. Lapse mõttemaailmast arusaamiseks on tähtsal kohal lapse mängu jälgimine	1	2	3	4	5
4. Lapse mängu jälgides saab lapsevanem teavet lapse arengu kohta	1	2	3	4	5
5. Lapse mänguoskuse arendamine on lapsevanema ülesanne	1	2	3	4	5
6. Mängimiseks soodsa keskkonna loomine on lapsevanema ülesanne	1	2	3	4	5
7. Ainuüksi mängimiseks loodud keskkonnast õppimiseks ei piisa	1	2	3	4	5
8. Mänguks vajalike uute ideede loomine on lapsevanema ülesanne (nt jalutuskäigud loodusesse jne)	1	2	3	4	5
9. Laste mängu on vaja juhendada	1	2	3	4	5
10. Mängu käigus peab toimuma arutelu, kus laps saab vastused tekkinud küsimustele	1	2	3	4	5

Kas soovite midagi täiendavalt lisada?

.....
.....

Suur aitäh, et leidsite aega küsimustikule vastamiseks.